

Motion till riksdagen

1985/86:547

Mats O Karlsson och Ingrid Andersson (s)

Ändring i naturvårdslagen (1964:822) m. m.
(prop. 1985/86:159)

Värnet av våra återstående våtmarker är ett av de mest angelägna områdena inom naturvården. Proposition 1985/86:159 med förslag om ändring av naturvårdslagen så att krav införs om tillstånd av länsstyrelsen för markavvattningsföretag hälsas därför med stor tillfredsställelse. Förslagen i propositionen är en riksdagens beställning efter en socialdemokratisk motion vid 1982/83 års riksmöte.

I den nya lagtexten heter det: "Tillstånd behövs inte heller för att utföra rensningar för att bibehålla vattnets djup eller läge." I den praktiska verkligheten har det visat sig att många s. k. rensningar av vattendrag inneburit att vattennivån sänkts till förfång för naturvårdsintressena och dessutom varit olagliga. Orsakerna härtill är flera. Dels har nutida maskinell kapacitet gjort det (alltför) lätt att gräva ur diken och åar, dels är ofta kunskapen och dokumentationen om vilken bredd och vilket djup diken och utlopp skall ha bristfälliga. Det sistnämnda beror i sin tur på att förrättningar om vattenavledningsföretaget i många fall är gamla. De juridiska urkunderna kan vara av mycket varierande slag, från häradsrättsdomar och lantmäteriförrättningar till vattendomar. De kan också ha förkommit eller vara svårtillgängliga.

I Uppsala län, som är sjöfattigt med många f. d. sjöar vilka försvunnit på grund av sänkingsföretag, finns under senare tid flera exempel på "rensningar" som förorsakat ytterligare sänkningar därför att det grävts för djupt. Den i länet verksamma Stiftelsen för fritidsområden och naturvård, bakom vilken kommunerna och landstinget står, har dels inventerat och kartlagt sjöar och vattendrag i länet, dels under 1984 och 1985 bekostat en inmätning och dokumentation av de bestämmande trösklarna till samtliga sjöar över tre ha och alla betydelsefulla vattendrag. Syftet med detta är att för framtiden kunna bevaka att ytterligare olagliga sänkningar ej sker. Materialet väntas bli mycket värdefullt för tillsynsmyndigheterna.

Bestämmelserna i propositionen om tillståndsplikt för nya markavvattningsföretag kommer inte åt de av oss beskrivna hoten mot våtmarkerna. Vi inser att det inte är möjligt att kräva tillståndsplikt för alla dikes- och årensningar.

Däremot anser vi att det borde kunna införas en anmälningsplikt för sådana underhållsrensningar som berör sjöars vattenstånd, speciellt när rättsliga handlingar saknas. Tillståndsmyndigheten, länsstyrelsen, skulle då ha en möjlighet att i sådana fall utfärda erforderliga villkor för rensning.

Enligt bestämmelserna i propositionen kommer s. k. skyddsdikning inte heller att omfattas av tillståndsplikten. Skyddsdikning är dock inte något entydigt begrepp. Definitionen är knuten till syftet med ingreppet, nämligen att förhindra grundvattnet att stiga efter skogsavverkning, och inte till hur omfattande ingreppet är eller till vilka konsekvenser det får utöver avvattningen. Även om inte tillståndsplikt införs bör understrykas att skyddsdikning inte får bli en etikett som åsätts omfattande avvattningsföretag för att slippa söka tillstånd. Tillsynsmyndigheterna – länsstyrelsen och skogsvårdsstyrelsen – har här en viktig uppgift att fylla. Det torde även vara nödvändigt att naturvårdsverket utfärdar anvisningar beträffande skogsdikning, inkl. skyddsdikning. Enligt vår uppfattning bör anmälningsplikt enligt naturvårdsförordningen föreligga för skyddsdikning.

Hemställan

Mot bakgrund av ovanstående hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om anmälningsplikt för vissa rensningar i diken och vattendrag,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om skyddsdikning.

Stockholm den 16 april 1986

Mats O. Karlsson (s)

Ingrid Andersson (s)